

Martin Tomášek: Náboženská společnost a krev

Posudek oponentky bakalářské práce

Text MuDr. Tomáška se zaměřuje na popis historického vzniku a doktrinálního pozadí nauky o odmítání přijímání krve v náboženské společnosti Svědkové Jehovovi. Autor nejprve na osmi stranách rozsáhle uvádí čtenáře do kontextu dějinného vývoje společnosti, následně popisuje učení Svědků, které vede k odmítání krve, zmiňuje zdravotní rizika a nakonec postupně charakterizuje tři etapy vývoje názoru společnosti nejen na transfúze, ale také na očkování. Práce je ukončena závěrem v podobě krátkého shrnutí.

Z formálního hlediska je práce v zásadě pořádku, přestože autor místy poněkud válčí se stylistikou a čtenář tak drkotá přes úsečná souvětí nebo sérii kratičkých vět jednoduchých (viz např. strany 18 nebo 23). Podobně lze zapochybovat, zdali byla volba názvu „Náboženská společnost a krev“ skutečně šťastná, protože čtenáři prakticky nic neříká o obsahu práce. Podobně problematický, respektive přímo chybný, je i anglický překlad práce „Religion society and blood.“ Na druhou stranu, poznámkový aparát je zpracován velmi dobře a bibliografie, ať s ohledem na primární nebo sekundární texty, je přiměřeně rozsáhlá a obsahuje velké množství anglických pramenů. Je však škoda, že s nimi autor lépe nepracuje a namísto jednoduchých konstatování nepředkládá širší kontext badatelské diskuse kolem problematiky Svědků a transfúze v celé jeho pluralitě. Jeví se mi, že věc souvisí s autorovou nezralou stylistikou, jinými slovy, že formát odborného textu humanitních věd dosud zcela neovládl a má sklony psát spíše populárním stylem. Mám nicméně za to, že u bakalářské práce není takový problém nikterak neobvyklý – a ani nepřekonatelný. Doporučovala bych však autorovi věnovat této věci zvýšenou pozornost zvláště vzhledem k jeho akademickým ambicím.

Po obsahové stránce je práce přiměřeně vyhovující, hlavním kamenem úrazu však je fakt, že se autorovi nepodařilo zcela se zbavit hodnotícího přístupu. Ano, sám svůj zaujatý postoj hned v úvodu reflektuje, včetně konstatování svého letitého členství ve společnosti – to je rozhodně třeba pozitivně ocenit. Na druhou stranu je třeba zdůraznit, že konstatování vlastního zaujatého postoje autora nezbavuje nároku sepsat práci s maximální snahou o nehodnotící přístup. Negativní zaujetí však v textu místy až příliš jednoznačně probleskuje, a to zvláště na s. 31, kde autor jednoznačně hodnotí rozhodnutí jednotlivých Svědků nepřijímat transfúzi jako nesvobodné a neinformované, a to na základě faktu, že tito lidé vycházejí nikoli z vědeckých informací, ale z náboženské nauky své společnosti. Naneštěstí z takového postoje plyne, že kdykoli se věda a náboženství octnou v konfliktu a člověk se rozhoduje, které z nich upřednostní, je svobodný pouze tehdy, když dá přednost vědeckému světonázoru, zatímco v opačném případě je v zajetí, jak to autor sám formuluje na s. 38, „naučených frází a pouček“. Z práce mimo jiné právě na s. 38 jasně plyne, že jedním z jejích skrytých cílů je poskytnout lékařům návod, jak přesvědčit jedince k transfúzi, byť i třeba na základě přímého oklamání jeho okolí. Přestože takové hledisko je v pořádku u lékaře bojujícího za záchranu života pacienta, stává se problematickým, je-li součástí teoretické religionistické práce.

Mám-li situaci shrnout, práce má mnohé formální i obsahové nedostatky, z nichž nejvýznamnější je její tendence k hodnotícímu přístupu. Po zralé úvaze tedy navrhuji hodnocení **velmi dobře**.

Zuzana Kostičová